

POSTANOWIENIE

Dnia 5 maja 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku W.[...] w P. i M. Ł. D.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w P.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 5 maja 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 18 lutego 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 lutego 2015 r., III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelacje wnioskodawców – W [...] w P. (płatnik) i M. Ł. D., od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 29 stycznia 2014 r. w sprawie przeciwko ZUS [...] Oddziałowi w P., o podleganie ubezpieczeniom społecznym.

Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, jak i ich ocenę prawną, według której umowy zawarte pomiędzy M. Ł. D. a płatnikiem składek należy zaliczyć do umów starannego działania i potraktować je jako umowy o świadczenie usług, do których stosuje się odpowiednio przepisy o umowie zlecenia, a w konsekwencji, że M. Ł. D. podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym jako zleceniobiorca w okresach wynikających z zawartych umów (od dnia 1 października 2009 r. do 31 marca 2012 r.). W ocenie Sądu drugiej instancji, oceniane umowy nie były umowami o dzieło z uwagi na to, że przedmiot umowy nie

stanowił konkretnego, indywidualnie oznaczonego rezultatu – dzieła. Zdaniem Sądu, stronom przedmiotowych umów nie chodziło bowiem o „rezultat usługi”, do którego strony dążyły zawierając umowę, ale o same usługi, polegające na dokonywaniu przez wnioskodawczynię czynności faktycznych.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości skargą kasacyjną pełnomocnik wnioskodawcy (płatnika) i zarzucając naruszenie prawa materialnego – art. 65 § 2 k.c. poprzez przyjęcie, że „zawarte pomiędzy Stronami umowy są umowami zlecenia”, oraz art. 627 k.c. poprzez przyjęcie, że „zakres normowania dyspozycji art. 627 k.c. wymaga aby przedmiot umów o dzieło został w sposób precyzyjny opisany w treści umowy poprzez wskazanie indywidualnie oznaczonego rezultatu – dzieła”, wniósł o uchylenie i zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez orzeczenie, że M. Ł. D. z tytułu zatrudnienia u płatnika składek nie podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu jako zleceniobiorca w okresie od dnia 1 października 2009 r. do 31 marca 2012 r. z podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe i ubezpieczenie zdrowotne przywołanymi w sentencji decyzji organu rentowego z dnia 2 lipca 2013 r., ewentualnie uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania, w tym kosztach zastępstwa procesowego.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono występowaniem zagadnienia prawnego oraz potrzebą wykładni przepisów, poprzez wyjaśnienie „czy zakres normowania nakazujący badanie zgodnej woli stron, (...), upoważnia Sąd orzekający w sprawie do odwołania się do treści oświadczeń złożonych w formie pisemnej i pominięcie zgodnej woli Stron (...)”, oraz wyjaśnienia „jakie są granice związania Sądu wolą Stron, przy istnieniu rozbieżności pomiędzy wolą strona a oświadczeniami złożonymi w formie pisemnej (...)”. Ponadto wskazano na potrzebę wykładni art. 627 k.c. i wyjaśnienie czy: „dziełem w rozumieniu art. 627 k.c. może być wyłącznie takie, które zostało w sposób precyzyjny opisane w treści umowy”, oraz czy „dziełem (...), może być również za zgodą Stron, osiągnięcie rezultatu niematerialnego w postaci np. realizacji przedsięwzięcia”.

Ponadto w ocenie pełnomocnika skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ponieważ zaskarżony wyrok został wydany z rażącym naruszeniem prawa materialnego - art. 65 § 2 oraz art. 627 k.c., poprzez „pominięcie zgodnej woli Stron, uznanie, że dzieło winno być precyzyjnie opisane w umowie oraz mieć charakter materialny”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie ma uzasadnienia.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

- 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,
- 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,
- 3) zachodzi nieważność postępowania lub
- 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu cytowanego przepisu uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością i którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono istotne oraz przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11, z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, LEX nr 180841). W sytuacji gdy podstawą wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania jest potrzeba wykładni przepisów prawa, konieczne jest określenie, które przepisy wymagają wykładni Sądu Najwyższego, ze wskazaniem, na czym polegają związane z tym poważne wątpliwości, lub z przedstawieniem rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, Biuletyn SN 2002 nr 7, s. 10). Wypada również dodać, że podobnie jak w przypadku gdy podstawą

wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest występujące w sprawie zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), nie zachodzi ona, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP – wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5).

Wskazane w uzasadnieniu skargi kasacyjnej zagadnienie prawne w istocie sprowadza się do odmiennej niż uczynił to Sąd Apelacyjny, oceny prawnej ustalonego i niekwestionowanego stanu faktycznego sprawy, zmierzając do odmiennego rozstrzygnięcia, zaś kwestie wskazane jako zagadnienie prawne zostały już rozstrzygnięte w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W wyroku z dnia 26 marca 2013 r., II UK 201/12 (niepublikowany) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że umowa o dzieło i umowa zlecenia należą do umów o świadczenie usług, jednak ich zakresy są odrębne. Niewątpliwie każda umowa o dzieło należy do kategorii umów rezultatu, jednak nie każda umowa rezultatu może być podporządkowana przepisom umowy o dzieło. Ponieważ umowa zgodna z wolą stron nie może być sprzeczna z ustawą (art. 58 § 1 k.c.), przeto swoboda stron przy zawieraniu umowy nie jest nieograniczona (art. 353¹ k.c.). Inaczej rzecz ujmując, skoro wola stron nie może zmieniać ustawy, to strony nie mogą nazwać umową o dzieło zobowiązania, którego przedmiotem nie jest dzieło w rozumieniu art. 627 k.c. Z kolei w wyroku z dnia 18 kwietnia 2012 r., II UK 187/11 (OSNP 2013 nr 9-10, poz. 115) Sąd Najwyższy stwierdził, że rezultatem pracy i umiejętności ludzkich, o których stanowi art. 627 k.c. nie może być sama czynność, a jedynie wynik tej czynności. Dzieło musi bowiem istnieć w postaci postrzegalnej, pozwalającej odróżnić je od innych przedmiotów i uchwycić istotę osiągniętego rezultatu. Wykonanie określonej czynności lub powtarzających się czynności, bez względu na to, jaki rezultat czynność ta przyniesie, jest czynnością charakterystyczną dla umów zlecenia (art. 734 § 1 k.c.) oraz umów o świadczenie usług nieuregulowanych innymi przepisami (art. 750 k.c.). W konsekwencji, o ile przyjmujący zamówienie w umowie zlecenia (umowie o świadczenie usług) nie bierze na siebie ryzyka pomyślnego wyniku spełnianej czynności, to odpowiedzialność strony przyjmującej zamówienie

w umowie o dzieło jest odpowiedzialnością za rezultat. W ustalonych okolicznościach faktycznych wnioskodawczyni – w ramach zawartych umów – nie wykonała dzieła, jedynie uczestniczyła w realizacji przedsięwzięć poszczególnych etapów związanych z realizacją Projektu, których wynikiem były m.in. opracowania, sprawozdania, raporty przedstawiane na koniec każdego etapu Projektu. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący w istocie polemizuje z oceną ustalonego stanu faktycznego i zakwalifikowaniem przez ten Sąd umów zawartych przez wnioskodawcę (płatnika), jako umów o świadczenie usług, a nie umów o dzieło, co w konsekwencji oznaczało podleganie przez wnioskodawczynię obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym we wskazanych w decyzji okresach.

Z kolei jeśli wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazuje na oczywistą zasadność skargi (tak jak w ocenianej sprawie), to w jego uzasadnieniu powinny się znaleźć odpowiednie wywody potwierdzające tę okoliczność. Skarga jest bowiem oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437). Należy także wskazać za wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2011 r., I PK 43/11 (niepublikowany), iż jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi. Przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w pkt 1 i 4 art. 398⁹ § 1 k.p.c. wzajemnie się krzyżują i wykluczają możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania zarówno z uwagi na interes publiczny (pkt 1 powołanego przepisu), jak i prywatny skarżącego (pkt 4 powołanego przepisu). Trudno sobie bowiem wyobrazić sytuację, w której wyrok jest oczywiście wadliwy a

jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.